

Örnfestival och okända Altaibergen

En SGS-expedition med Jan Wigsten i Kazakstan, Ryssland och Mongoliet.

Följ med på en resa kring Altaibergen genom Kazakstan, Mongoliet och Ryssland. Regionen Altai ingår i WWF Världsnaturfondens Global 200 eko-regioner med hög biologisk mångfald. Samtliga tre länder är till ytan stora länder och minstingen, Mongoliet, är inte mindre än 3,5 gånger så stort som Sverige! Vår resa går till det dessa länders periferi där de strålar samman i det inre av Asien så långt från världshaven man kan komma. Både naturen, kulturen och historien är mycket varierande då Altai är en korsväg av kulturer och historia. På den ryska och kazakiska sidan möter vi ett grönt och frodigt, skogsklätt landskap, medan den mongoliska sidan bjuder på ett kargt stäpplandskap och bergsökningar. Vi besöker skyternas gravfält från 400-talet f.Kr, men resans höjdpunkt blir kanske örnfestivalen i västra Mongoliet.

Preliminärt program

Dag 1, tisdag den 4 september: Till Almaty

Vi flyger med Aeroflot från Stockholm mitt på dagen via Moskva till Almaty, Kazakstans största stad.

Dag 2, onsdag den 5 september: Ankomst Almaty i Kazakstan

Tidigt på morgonen landar vi i Almaty där vår expeditionsledare, Jan Wigsten, möter oss. Vårt hotell är beläget centralt nära de gamla delarna av Almaty och Panfilov-parken, där den charmiga rysk-ortodoxa Himmelfärdskyrkan ligger, liksom marknaden. Vi tar en promenad.

Dag 3, torsdag den 6 september: Alatau-bergen – De himmelska bergen

Helt nära Almaty tornar Alatau-bergen upp sig. De heter också Tienshan, kinesiska för de Himmelska bergen, och sträcker sig in till Sinkiang i Kina. Vi tar bussen och kör ut i det vackra landskapet med granar, ceder, sibirisk tall och lärkträd. Turen avslutas med att vi flyger 1,5 timme med Air Astana norrut till staden Öskemen, där vårt lokala team, Ms Asemugul Oralbay och Mr Muratbek Musakhanov, ansluter. De blir våra guider under resan genom Kazakstan. Öskemen heter också Ust-Kamenogorsk (ryska). Hotell.

Dag 4, fredag den 7 september: Till Katon-Karagai nationalpark

På morgonen åker vi öster ut. Efter ca 2 timmar når vi Bukhtarma-dammen vilken vi korsar med bussen ombord på färjan. Bukhtarma är en älv som är fördämd i sitt nedre lopp, vid Irtysj floden. Vi åker över med en bilfärja vid lunchtid, så det passar bra att vi intar den ombord. Vi fortsätter uppför Bukhtarma-dalen fram till Katon-Karagai nationalpark 36 mil från Öskemen. Katon-Karagai är den största nationalparken i Altai, och har höjdskillnader från 850 möh till nära 4 500 möh. Hit kommer få besökare och för att få plats får vi bo på båda de två hotell som finns i byn. Eventuellt blir det även möjlighet för några att bo i familj här.

Katon-Karagai nationalpark i Kazakstan

Dag 5, lördag den 8 september: Berel, gravplats från skyterns tid

Vi gör en heldagsutflykt genom nationalparken nordöver mot den ryska gränsen. Genom fantastiska skogklädda landskap kommer vi till den avlägset belägna byn Berel. I närheten ligger utgrävningsplatserna från en stor gravplats från skytisk tid, 300–400 talet f. Kr. och den

så kallade Pazyryk-kulturen. Man begravde sina hövdingar med guld och hästar. Vi återvänder till boendet i byn Katon-Karagai.

Dag 6, söndag den 9 september: Markakol-sjön

Idag far vi endast drygt 6 mil, men det är på en hisnande väg upp genom Tarbagatai-bergen över den så kallade österrikiska vägen, som byggdes av krigsfångar under första världskriget. Det var tsarens armé som tagit krigsfångar från det dåvarande landet Österrike-Ungern, så där var ungerska, polska, tjeckiska och tysktalande krigsfångar. Det är numera en brant skogsväg med många små broar. Från Marmony-passet har vi en fantastisk utsikt mot den gröna sidan av Altai och vi kör genom resliga skogsområden med höga lärkträd. Vi kommer till Markakol, en sagolikt vacker sjö på 1 445 möh med ett fåtal byar, som i sig ligger vid vägs ände. Vi övernattar två nätter i byn Urunkhaika. Halva gruppen kan bo hos gästvänliga familjer och andra halvan på ett hostel i byn.

Lunch hos en av familjerna vi träffar i Kazakstan.

Dag 7, måndag den 10 september: Markakol, möte med byborna

Vi har en heldag i byn att upptäcka omgivningarna. Vår lokale värd Muratbek, är från trakten. Vi skall kolla in hans smultronställen och träffa släktingar och bekanta i denna avlägsna del av världen. Folket är kazaker, som gett upp sin nomadiska tillvaro. De lever i gammaldags byar som påminner om ett levande svenskt hembygdsmuseum.

Dag 8, tisdag den 11 september: Till staden Öskemen längs kinesiska gränsen

Vi reser en heldag 60 mil tillbaka på en sydlig väg till Öskemen. I början av färden snirklar vi oss över passen och så småningom ser vi sanddynerna Ak Kum på den kinesiska sidan i Sinkiang. Vi kör därefter längs den kinesiska gränsen, där vi kan se det höga taggtrådsstängslet på nära håll. Tid för att vinka adjö till de skickliga chaufförerna. I natt bor vi fint på hotell i Öskemen.

T. v. Kiyin-Kirish-klipporna i Kazakstan. T. h. Murmeldjur (Marmota sibirica)

Dag 9, onsdag den 12 september: Över gränsen till Ryssland

En minibuss har kommit från Mongoliet, så nu byter vi fordon. Det är mongolisk chaufför med Kazakstan-registrerad Sprinter-buss. Efter ca 11 mil kommer vi till den ryska gränsen vid Shemonaika, som brukar vara en enkel och snabb genomresa. Den gemensamma landgränsen mellan de två länderna Ryssland och Kazakstan, är världens längsta med sina 6 846 km! Vi är nu nedanför Altaibergen och landskapet övergår till skogar och stäpper. Vi kör ytterligare ca 30 mil till trakten av Belokhurika, där vi övernattar.

Gammalt och nytt möts och i butiken tappar man sin egen pet-flaska med önskad ölsort.

Dag 10, torsdag den 13 september: På en av världens vackraste vägar till Kosh-Agach

Vi kör norrut ca 50 mil, genom bergen på den snirkliga asfaltsvägen, Chuysky Tract. Vi korsar passen Semeninskiy och Chike-taman. Vid Chike-taman är det en fin utsiktspunkt. National Geographic har korat denna väg till en av världens tio vackraste. Då vi vinner höjd dyker sannolikt höstfärgerna upp på de skogklädda bergssidorna. Vi kommer slutligen upp till Chuya-platån, som i mycket liknar Altiplano i Peru-Bolivia. Vi når Kosh-Agach, som har majoritet av kazaker, fast här är de ryska medborgare. Den lilla stan har också altaier och ryssar. Vi övernattar på hotell i Kosh-Agach.

T. v. Chuysky-vägen i ryska Altai är utsedd av National Geographic till en av världens tio vackraste bilvägar. T. h. Dags att tanka våra terränggående minibussar.

Dag 11, fredag den 14 september: Till Mongoliet och örnjägare

Efter drygt 4 mil når vi den ryska-mongoliska gränsen vid Tashanta. Gränsövergången kan ta allt mellan 1–4 timmar. Efter gränspassagen till Mongoliet märker vi omedelbart försämringen av vägarnas kvalitet, varför vi byter fordon till fyrhjulsdrevna ryska minibussar. Körtiden till Sagsai är cirka två timmar. Där övernattar vi hos örnjägaren Balakhan och hans familj.

T. v. Aisholpan, flickan som medverkar i filmen The Eagle Huntress, kommer till festivalen. T. h. Örnjägare på festivalen.

Dag 12–13, lördag den 15 – söndag den 16 september: Örnfestival

Idag brakar örnfestivalen i gång! I samma område där vi bor har traktens ca 60 örnjägare kommit. De kallas berkuter. De tävlar med kungsörnar som är halvt domesticerade och själva bär de fantastiska dräkter. Det blir fina fotomöjligheter! Totalt är det cirka 400 örnjägare i provinsen. Här blir också ryttartävlingar som att kyssa brud från galopperande häst samt boushkazi, dvs dragkamp med en död get till häst. Dagarna fylls av upptåg! Vi bor två nätter i jurtor i Ölgii.

Vi besöker mongoliska familjer och bor hos örnjägaren Balakhan och hans familj. Bland mycket annat kan vi få se hur de mjölkar sina jakar.

Dag 14, måndag den 17 september: Till byn Deluun

Vi säger adjö till familjen, och far en timma västerut till den lilla staden Ölgii, där majoriteten är mongoliska kazaker. Vi äter lunch på restaurang. Kör vidare ca 3–4 timmar via Tolbo-sjön till byn Deluun. Logi hos familj.

Lunch vid Hovdfloden i Mongoliet.

Dag 15, tisdag den 18 september: Hökh Serkhiin Nuruu nationalpark

Bergskedjan Hökh Serkhiin Nuruu skiljer Bayan-Ölgii provinsen från resten av Mongoliet mot ost, i nordsyd-gående riktning. Bergsryggen är en nationalpark och har rikligt med sibiriska stenbockar och världens största vildfår, argali-fåret. Här pågår också forskning på snöleopard. I oktober 2017 blev två snöleoparder infångade av forskar-teamet och fick sändare. Tack vare detta har parkvakterna nu koll på hur de två djuren rör sig i landskapet. Den ena är en hona, den andra hane. Vi träffar andra örnjägarfamiljer. Logi hos samma familj.

Dag 16, onsdag den 19 september: Till Ölgii och eftermiddagen på egen hand

Vi far nu till sjön Döröö och därefter vidare till Ölgii. Om eftermiddagen har vi ledig tid i stan. Vi bor på hotell Eagle Dreams.

Dag 17, torsdag den 20 september: Gränspassage och vidare till byn Chibit i Ryssland

Idag kör vi tidigt tillbaka till den ryska gränsen för gränspassagen. Vi kan sitta kvar i samma fordon, men bagaget måste öppnas i tullen. Vi kommer tillbaka till den ryska staden Kosh-Agach, där vi möter vår ryske lokalguide Chagat Almashev. Här blir det återigen omlastning av bagaget till ryska fordon som passar vägarna. Det blir sen lunch på ett kafé. Chagat är själv altaier och talar det lokala turkspråket altaiska, vilket ligger närmast tuvinska. Chagat talar också ryska och engelska förstås. Han arbetar heltid med kulturmiljöer och kulturbevarande med ett institut för hållbar utveckling. Vi lämnar strax högplatån Chuya och färdas nu tillbaka på mycket bra väg ned längs Chuy-älven, genom ett frodiga skogsklätt landskap, som vi känner igen från Kazakstan. Vi åker via Aktash till byn Chibit. Hotell vid Chuya-älvens strand.

T. v. Skytiska utgrävningsplatsen i Berel, Kazakstan. T. h. Världsarvet Golden Mountains of Altai.

Dag 18, fredag den 21 september: UNESCO:s världsarv Golden Mountains of Altai

Vi gör en utfärd 8 mil norrut, till byarna Ulagan och Balyktuyul. Dessa byar har en helt altaisk befolkning. Altaierna är vidskepliga och blandar rysk-ortodox tro med tidigare naturreligioner. Vi vandrar genom den ålderdomliga byn Ulagan. Vi besöker det skytiska gravfältet Pazyryk. Vi är nu i UNESCO:s världsarv Golden Mountains of Altai som gränsar mot republiken Tuva. Här möts flora från Sibirien och Indien och vi kan blicka ut över landskapet och sjöarna. Här bor bara 11 000 personer, främst altaier som är ett turktalande folk. Tillbaka till hotellet vid Chibit.

Dag 19, lördag den 22 september: Till naturparken Uch-Enmek

Vi reser tillbaka nedöver, över flera pass och utmed Chuya-älven till byn Kupchehen. Vi gör flera stopp längs vägen. I byn Kupchehen finns fint hantverk och vi övernattar i Uch-Enmek naturpark. Stuga.

Dag 20, söndag den 23 september: Över bergspass till staden Gorno-Altai

Idag reser vi över passen Chike-taman och Semeninskyi utmed Katunfloden. Vi når mer

befolkade delar och här bor framför allt ryssar. Så småningom kommer vi till den behagliga lilla staden Gorno-Altajsk. Hotell.

Dag 21, måndag den 24 september: Isprinsessan av Ukok och vidare till Barnaul

På förmiddagen gör vi en guidad rundvandring på det berömda Anokhin-muséet, som har den världskända mumien isprinsessan av Ukok. Isprinsessan är dock övertäckt och visas endast under 3 timmar 3 ggr i månaden. På måndagar är museet stängt, men via Chagat och direktören, kan muséet öppnas endast för oss. På eftermiddagen färdas vi via staden Biysk till Barnaul. Hotell.

Dag 22, tisdag den 25 september: Hemresa. Morgonflyg med Aeroflot till Stockholm via Moskva. Vi beräknas landa 11.45.

Resefakta

Datum:

4–25 september 2018 (22 dagar)

Pris:

59 900 kr från Stockholm Arlanda

I priset ingår:

- Internationellt flyg från Stockholm till Almaty samt Barnaul till Stockholm
- Inrikesflyg Almaty–Öskemen
- Transport med egen buss och chaufför utom i Mongoliet där vi har flera mindre fyrhjulsdrivna fordon för att kunna ta oss fram på de mindre bra vägarna
- Logi enligt programmet
- Helpension
- Sightseeing och besök enligt programmet
- Visum till Ryssland och Mongoliet (värde cirka 2 500 kr). Kazakstan är för närvarande visumfritt för skandinaviska medborgare
- Lokala, engelskspråkiga guider
- Svensk färdledning

I priset ingår inte: sovsäck, dryck utöver måltidsdryck, dricks och egna utgifter

Antal deltagare:

Minimum 10 SGS-are

Logi

Vi bor på hotell av varierande standard, drygt halva resan. Samtliga hotellövernattningar (11 nätter) har privat dusch/toalett på rummet. I Kazakstan är det familjeboende och hostel vistelse i byn Urunkhaika. Där finns endast utedass och bastu. När vi bor hos familjer kan det skifta hur många vi bor i varje familj, antal sängar per rum och standarden. När vi bor hos familjer i Mongoliet finns det inte några duschmöjligheter. Räkna med flerbäddsförläggning och att vi eldar för att få upp värmen. Ta med egen sovsäck.

Klimat

September är ganska stabilt med sol på mongoliska sidan, medan Kazakstan och Ryssland fångar upp vädret och ofta har mer moln och nederbörd. Räkna med att vädret kan växla snabbt och du kan få både blå himmel och strålande sol, liksom regn, snö och blåst på en dag. Temperaturen kan vara +20 grader, men också krypa ner under nollan när det är som kallast. Vanligtvis är dagstemperaturen ca 14 grader.

Visum

För att hinna få visum till Ryssland och Mongoliet räknar vi med att påbörja visumhanteringen redan drygt 2 månader innan avresa (ca 25 juni). Därför bör du skaffa ett extra pass om du vet att du ska resa under den perioden. Innan dess behöver vi få en fotokopia av namnsidorna på ditt pass, som skall skickas i förväg till de lokala myndigheterna i Kazakstan och Mongoliet.

Färdledare

Jan Wigsten var medgrundare till SGS och Briefings förste redaktör för 30 år sedan. En gotlänning som numera bor både i Visby och Ulan Bator med mongolisk fru och barn. Grundade Nomadic Journeys, ett mongoliskt reseföretag för 23 år sedan. Jan ledde resor i dåvarande Sovjetunionen och Mongoliet redan från år 1980, och till Kina 1982, året innan det blev fritt för individuella att resa. Till de centralasiatiska sovjetrepublikerna inklusive Kazakstan i början av 1980-talet. Jan har också varit rådgivare till WWF Ryssland i Karelen och på Tjuktjerhalvön (Chukotka) och rest med utrikesministern i ryska Altai republiken. Som egen företagare och konsult i Estland över hela nittioalet har han genomlevt hela skiftet från kommunism till marknadsekonomi i östblocket och Mongoliet.

Under resan medföljer Jans lokala kolleger Chagat Almashev och Asemgul Oralbay. Bägge talar flytande engelska och de lokala språken där de medverkar.

Anmälan

Du anmäler dig på länken nedan. Du kan självklart även ringa oss. Ha ditt pass och försäkringspapper till hands. När du anmält dig får du en bekräftelse med mejl (eller post) och din faktura på anmälningsavgiften, 5 000 kr, som ska betalas inom 10 dagar. Slutbetalningen görs senast den 27 juli.

Länk för anmälan: <https://dinkurs.se/52085>

Avbokning

Vid avbokning tidigare än den 27 juli 2018 är anmälningsavgiften förverkad.

Vid avbokning 27 juli eller senare är avbokningskostnaden hela resans pris.

Avbeställningsskydd

Se över ditt avbeställningsskydd! Ofta har du ett bra skydd i hemförsäkringen. På den här resan behöver du kanske komplettera det. Se vad du har genom till exempel ditt kortbolag. Har du betalkort räcker det i regel med att pengarna dras från det konto som kortet är kopplat till. Kolla med ditt kortbolag/bank. Vill du betala resan med kort hos oss går det bra, men eftersom vi vill hålla priset så lågt som möjligt har vi inte räknat in kortbolagets avgifter i resans pris, utan den som vill använda sitt kort betalar ett självkostnadspris på 2% av beloppet. Vill du komplettera ditt skydd ytterligare kan

vi förmedla Gouda Reseförsäkringars avbeställningsskydd. Det kostar 5 % av det belopp du vill försäkra och du tecknar det lätt genom att kontakta oss och meddela hur mycket du vill försäkra.

Preliminära flygtider

Vi flyger med Aeroflot, vilka tyvärr inte tillåter anslutning från olika orter. Därför kan vi bara erbjuda avresa från Stockholm Arlanda.

4 sep	Stockholm–Moskva	1245–1550	SU2211
4 sep	Moskva–Almaty	2115–0440 den 5 sep	SU1946
25 sep	Barnaul–Moskva	0705–0725	SU1431
25 sep	Moskva–Stockholm	1035–1145	SU2210

Gränslösa Resor
Lotta Borgiel

Marsjö Hvilan
643 94 Vingåker
Tel 0151-209 00
Mobil 070-686 88 55
e-post lotta@granslosaresor.se

Fint sällskap på resan!